

פרק 4 – חברה, צדק ושוויון – הון אנושי וחברה מגוונת

סדנה - חברה, צדק ושוויון

חלק א' - עיבוד הסרטון

1. כל אחד כותב דילמה אחת שעולה מהסרטון.
2. משתפים יחד במעגל.

חלק ב'

1. קוראים יחד חלק קטן ממגילת העצמאות.
מספרים כי מגילת העצמאות היא הצהרה שנכתבה על ידי מקימי מדינת ישראל ממפלגות וזרמים שונים ובה ה"אני מאמין" של המדינה שקמה.
2. כותבים על הלוח משפטים מתוך המגילה ומבקשים מהחניכים/תלמידים לומר מה יכולים להיות הביטויים של כל דבר במציאות:
 - תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה
 - תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל
 - תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין
 - תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות.
3. מספרים כי בן גוריון הכריז על הקמת המדינה ואיתה על מגילת העצמאות, אך יחד עם אלו עלו המון המון סוגיות של ניהול מדינה חדשה.

נתנסה עכשיו בקבלת החלטות.

מתחלקים לקבוצות של 3-4, לכל קבוצה משימה: הם ממשלת ישראל ב 1951. עליהם להחליט כיצד תשקיע המדינה את התקציב שברשותה, כשהם נאמנים לערכים שעולים ממגילת העצמאות.

דף לקבוצה:

רקע: 1948-1951 מגיעים לארץ המוני עולים. עם הקמתה במאי 1948 ועד סוף 1951. בפרק זמן קצר של שלוש וחצי שנים, הוכפלה אוכלוסיית המדינה מ-650,000 לכ-1.3 מיליון תושבים. רוב העולים נאלצים לברוח ממדינותיהם, חלקם ניצולי שואה או רדיפות. מגיעים לארץ בלי רכוש, בלי הון. רוב העולים שמגיעים אינם בעלי השכלה גבוהה, ולא יודעים עברית. מדינת ישראל היא מדינה בלי משאבים טבעיים, יש בה מחסור במים. מדינות ערב ובעקבותיהן מדינות בעולם לא מכירות בקיומה של המדינה ולא מקיימות איתה יחסי סחר. בארץ יש מחסור במוצרי מזון בסיסיים ואין מספיק אוכל להאכיל את כל האוכלוסייה. בארץ חסרים בתים שיספיקו לכלל העולים. ישראל הקטנה מוקפת במדינות אויבות שלא רוצות בקיומה. ברשותכם תקציב של 100,00 לירות ארץ ישראליות. עליכם להחליט כיצד לחלק אותם לשנה הקרובה בין הדברים הבאים:
מזון לכולם: בשר, חלב, ירקות, לחם
השקעה בביטחון: צבא, תעשיית נשק ומערכות הגנה
חינוך ולימוד עברית – לילדים ונוער
השכלה ולימוד עברית לעולים מבוגרים

פרק 4 – חברה, צדק ושוויון – הון אנושי וחברה מגוונת

סדנה - חברה, צדק ושוויון

הקמת אוניברסיטאות להשכלה גבוהה
השקעה במחקר טכנולוגיה ומדע
פיתוח תעשייה מקומית
דיוור- הקמת בתים שכונות וערים
תרבות וספורט – הקמת תיאטראות, ספריות, מוזיאונים, השקעה בענפי ספורט שונים
4. חוזרים ומשתפים במה כל קבוצה החליטה.

דיון:

- אילו ערכים הנחו אתכם בקבלת ההחלטות?
- מה היו ההתנגשויות בין ערכים שונים? כיצד הכרעתם?
- האם אפשר ליצור מדינה שוויונית וצודקת כשהתנאים כל כך קשים?
- למה חשוב שמדינת ישראל תהיה מדינה צודקת שוויונית וטובה לכלל אזרחיה?
- האם זה חלום שהיה בתחילת הדרך או עדיין ניתן להגשימו?

לסיכום:

חלום הציונות של הרצל, ושל בן גוריון אחר כך היה ליצור פה בית לאומי לעם היהודי, ולא סתם בית. בית שיהיה דוגמה ומופת לכל העולם. מקום שוויוני, מתקדם, מודרני, וסובלני. המציאות הערימה ועדיין מערימה אתגרים רבים: עליות מכל העולם, תנאים פיזיים קשים, מלחמות, פערות בתוך האוכלוסייה ועוד. החזון שנחתם במגילת העצמאות הוא לא רק חזון, הוא מה שניתן להגשימו יום יום שעה שעה.

לסכם בציטוט של הרצל:

"קראתי פעם לציונות אידיאל אין סופי, ואני מאמין באמת כי גם לאחר השגת ארצנו, ארץ-ישראל, לא תחדל מלהיות אידיאל; כי בציונות כפי שאני מבין אותה, כלולה לא רק השאיפה אל כבדת ארץ מובטחת כחוק בשביל עמנו, אלא גם השאיפה לשלמות מוסרית ורוחנית"
הרצל, מרץ 1904, במאמר בשם "תקוותנו". פורסם זמן קצר לפני מותו.